

EMPERYALİZMİN AĞALARI, ULUSLARARASI MADEN ŞİRKETLERİ VE MADEN ÇIKARTILAN ÜLKELERİ BEKLEYEN TEHLİKELER – I

ARAŞTIRMA YAZISI / 12.10.2010

Naci Kaptan / Güncellendi 30.07.2019

EMPERYALİZMİN AĞALARI ULUSLARARASI MADEN ŞİRKETLERİ VE MADEN ÇIKARTILAN ÜLKELERİ BEKLEYEN TEHLİKELER – I

ULUSLARARASI MADENCİLİK ŞİRKETLERİ EMPERYALİZMİN ACIMASIZ AĞALARIDIR

ALTIN çıkartmak için Kazdağlarında başlamış olan ağaç katliamı üzerine 2010 senesinde 7 bölüm olarak yazdığım yazının bir bölümünü güncelleyerek paylaşıyorum.

Değerli okur,

Aşağıdaki araştırma yazısı, ülkelerin hukuk yolu kullanılarak emperyal madencilik şirketleri tarafından ekonomik olarak nasıl işgal edildiğini, yer altı zenginliklerinin nasıl sömürüldüğünü, maden ocakları ve havzalarının bulunduğu yöreye verdiği büyük yıkım ,zarar ile maden kazalarına dikkatinizi çekmeye yöneliktir.

Küresel baronların,acımasız emperyalizmin en güçlü şirketleri uluslararası maden arama şirketleridir.Bu şirketler emperyalizmin yıldızları ve en acımasızlarıdır. Arkalarında

ülkelerinin siyasi ve ekonomik gücü vardır.Maden çıkartmak istedikleri ülkelerin yöneticilerini farklı yöntemlerle politik ve ekonomik güçlerini kullanarak ikna !!! ederler.

Altının ışıltılı parlak gücü insanlığın ve medeniyetin var oluşuyla ortaya çıkmış ve altın dünyada bir güç ve zenginlik sembolü haline gelmiştir.

“BEYAZ ADAM ALTIN için Brezilya’da Amazon Kabilesi Bireylerini Öldürürken Amazon yerlisi “Sizin cennetinize gitmek istemiyorum” diye bağıyordu.”Brezilya’da Amazon ormanlarının ücra bir köşesinde yaşayan ve daha önce hiç temas kurulmamış yerli bir kabile, altın madencileri tarafından öldürüldü.Amazon’un uzak bir bölümünde nehir kıyısında yumurta toplayan temas kurulmamış bir kabilenin üyeleriydiler. Fakat geçtiğimiz günlerde altın madencilerinin gazabına uğradılar.” (Eylül 2017)

Uluslararası madencilik şirketleri özellikle 3. Dünya ülkelerinde veya gelişmekte olan ülkelerde büyük sahaların maden arama ruhsatlarını ekonomik ve siyasi güçlerini kullanarak elde ederler.

Erdoğan’ın Başbakanlığı sürecinde MADEN ARAMA RUHSATLARININ kime verileceği ancak başbakanın onayından sonra olabiliyordu. “Kazdır ve Kazan sistemi” çalışıyordu. Yakın zamana kadar altın çıkartan şirketlerin Devlete karşı olan paylaşım yükümlülüğü 20/1000 oranında idi. Yani her çıkartılan 1000gr altının ancak 20 gramı Devlete verilecekti. Ve çıkartılan altının miktarı için ise ŞİRKETİN BEYANI esas alınıyordu!!! Diyelim ki şirket kendi beyanına göre 2 ton altın çıkardı, bunun ancak 40kg’ı devlet payı oluyordu.

Kaz dağlarında milyonlarca ağaç katliamı yapıldı

Maden arama sahaları erişimi ve yolu olmayan dağlık ve ormanlık bölgelerde bulunur. Maden sahasına erişmek için açılacak yollarda ve maden sahasında bulunan milyonlarca erişkin yaşı yüz yıla varan ağaçlar kesilir. Maden arama çukurlarının boyutları 20 futbol sahasına varan büyüklükte 1500 metreyi bulan derinlikte çukurlar oluşturur. Burada

toprağı alt üst ederler. Çıkartılan toprak siyanürle yıkanarak ,harmanlanarak (Li işlemleri) çevreye depo edilir ve bu yağınlar milyonlarca ton siyanürlü tepeler oluşturur. Toprağın siyanürle karıştırılarak yıkanması için madenin büyüklüğüne göre günde BİR kasabanın tüketeceği kadar suya ihtiyaç vardır. Bu da çevrede buluna su kaynaklarını sürekli tüketilmesi ve kurutulması anlamına gelir. Şirketler toprağı siyanür veya benzeri zehir içeren kimyasallarla işleyerek madeni ayırıştırır. Ayırıştırma sonunda milyonlarca ton siyanürlü veya ağır metal içeren toprak dağları ve çamur havuzları oluşur.

Siyanürün doğadan kaybolması yüzyıldan fazla zaman alır. Siyanürlü toprak tepelerine yağmur yağdığında siyanür kimyasal özelliği nedeniyle buharlaşmaya başlar. Bu demektir ki ; Bu çevrede solunum yapamazsınız, çalışamazsınız. Yöredeki doğa canlıları ve bitkiler, ağaçlar , tarımcılık, hayvancılık ölür. Üstelik yağın yağmurlar nedeniyle toprakta bulunan siyanür yer altı sularına karışarak çevrede bulunan suları içilemez hale getirir.

Maden şirketleri için verimli bir maden ocağının ekonomik ömrü yaklaşık 10 sene civarındadır.10 sene sonra uluslararası madencilik şirketi sömürsünü tamamlayarak giderken ardında şunları bırakır ;

***Yok olan doğa ve canlıları.**

***Kesilmiş olan ve sayıları yüzbinlerden milyonlara varan yetişkin ağaçlar.**

***Kirlenmiş,kullanılamaz zehir içeren yer altı ve yer üstü suları.**

***Çevre tarımcılığının-hayvancılığın,turizmin yok olması.**

***Milyon tonlara varan siyanürlü,ağır metalli toprak dağları.**

***Siyanürlü toprak yağmurdan ıslandığında siyanür buharı çıkartarak çevresindeki havayı solunamaz ve toksik duruma getirir.İslanan topraktan süzülen yağmur suları yer üstü/altı sularını kirleterek zehirler ve kullanılamaz duruma getirir.Bu durum yüzyılı aşın sürede temizlenemez ve etkisini sürdürür.**

Maden şirketleri maden çıkarttıkları ülkelerde arkalarında bıraktıkları ölüm dağlarını gözden kaçırmak için genelde isim değiştirirler ve başka bir ülkede ölüm çukurları açarlar.

KAZ DAĞLARI

İsviçre Alpleri'nden sonra dünyanın en kaliteli oksijenine sahip ikinci bölgesi Kazdağları... Eşsiz bir doğası var. Truva Göknarı, sedir ağacı, ulu cevizler, mavi ladinler ve kutsanmış zeytin ağaçları gibi sadece bu yörede yetişen endemik türler veya Anadolu Sivacısı adlı kuş, arı kuşları, kelebekler, buz gibi pınarlar size eşlik ediyor. Bir tarafta Edremit Körfezi bir tarafta da Milli Park. Milli Park, içinde pek çok endemik tür barındıran ve aynı anda birkaç iklimin görülebildiği ender yerlerden biri. Endemik tür, dünyada tek olan bitki, ağaç türlerine deniyor. Kazdağları'nda 32 endemik tür bulunuyor.

Yukarıdaki durum ne yazık ki Dünya'nın en değerli ekolojik yöresi olan Kazdağları, Madran dağları ve Çaldağında yaşanmaya başlanmıştır. Yabancı maden şirketleri bu alanlarda cirit atarak ağaçları kesmeye ve çukurlar açmaya başlamıştır. "ÇED izni istenen alanının neredeyse tamamında verimli ormanlar yer alıyor. Çanakkale domatesi yetiştirilen tarlalar, Akçin Göleti ile sulanıyor. Ezine peyniri bu bölgede üretiliyor. Gargara Antik Kenti yine çok yakın. Organik, doğal tarım ve eko/agroturizm faaliyeti yapılabilecek tertemiz araziler bu bölgededir.

Yazının devamında ülkemizde çalışan uluslararası madencilik şirketleri ile oluşabilecek olan kaza risklerini ve ekonomik kayıplarımızı masaya koyacağız.

ABD, Türkiye'nin altın madeni kaynaklarını nasıl uydudan tespit edebildiyse, aynı şekilde geleceğin teknolojilerinin hammaddelerini de Türkiye'de keşfetti. Bor ve trona en önemli hammaddeler...

Dünyadaki ülkeleri ağı altına alarak sömüren küresel güçler yeni dünya düzeni kurma çabalarında tarımdan enerji politikalarına kadar geniş bir yelpazede dünyayı etki alanı içerisine alıyor. Bu kapsamda çalışmalarını işgal yöntemiyle değil, yasayla işgal yöntemiyle gerçekleştiriyor. Ahtapotun kolları gibi dünyayı saran bu uluslararası şirketler, üst düzey kişisel ilişkilerini kullanıyorlar. Çevrelerine cömertçe bağış ve hediyeler vererek bunlar yetmediğinde kendilerine engel olan konuları aşmak için hukuku da kullanarak yasalar çıkarttırıyorlar !!!

Örnekler ;

Bir bakan yabancı bir Devletin baskılarına boyun ettiklerini kendi ağzıyla söylüyor;

Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu'nun da Turgutlu Belediye Başkanı Serhat Orhan'a, "İngilizler çok baskı yapıyor. Turgutlu'daki madene ruhsat vermek kaçınılmaz" dediği belirtiliyor.

David Logan

European Nickel PLC'nin Sirket yönetimindeki en dikkat çekici isim Sir David Logan'dır. Bu zat 1997-2001 yıllarında İngiltere'nin Türkiye Büyükelçisi idi ve İstanbul ve Ankara'da görev yaptı. Sirket Başkanı Felix Pole 30 Eylül 2004 tarihli konuşmasında şöyle demektedir ;

" David'in akıcı Türkçesi ve Türkiye'deki güçlü bağlantıları bize çok yardımcı oldu"

Çaldağı nikel madeninin İngiliz'lere verilmesi için acaba Sir David neler yaptı, kimlerle görüştü ? David Logan'ın AKP'li yetkililerle yaptığı bir sohbet sonrası cebinden çıkardığı kapalı bir zarf içindeki mektubu Devlet Bakanı Ali Babacan'a verdiği biliniyor. Acaba bu özel mektupta neler yazılı idi?

Yabancı şirketler Küresel güçlerini kullanarak Sistemin güçleri sadece tek sektörde değil, bir çok sektörde faaliyet gösteren dev kartel yapılırlar. Bu açıdan bakıldığında bir ülkede sadece tek kaynağı değil, sektörel fayda anlamında tüm kaynakların sömürülmesinin peşine düşüyorlar

Türkiye 29 maden türünde yapılan üretim baz alındığında dünyada 10. sırada, pazar payları sıralamasında ise yüzde 16 ile 52. sırada yer alıyor. Türkiye'nin maden kaynaklarının değeri 34 trilyon dolar olarak tahmin ediliyor.

Maden İşleri Genel Müdürlüğü (MİGEM) kayıtlarına göre, Türkiye'de toplam 11 bin 500 gerçek ve tüzel kişi maden arama ve işletme ruhsatına sahip. Bunun 98 adedi yabancı ortaklı şirketlere ait. 2006 yılı içerisinde 12 bin 215 adet arama ve 1.651 adet işletme olmak üzere toplam 13 bin 866 adet ruhsat düzenlenmiş. Bunun içinde yabancı ortaklı şirketlere verilen ruhsat sayısı, 592'si arama ve 69 adeti işletme olmak üzere toplam 661.

Türkiye'de kurulu olan ve maden arama ruhsatı bulunan 98 şirketten 60'ı Türk ortağı bulunmayan yüzde 100 yabancı sermayeli kuruluşlardan oluşuyor.

Bunların arasında en tanınmışları, dünya çapında arama yapan Newmont, Tüprag, Rio Tinto, Cominco ve Gordion gibi çokuluslu şirketler. Firmaların ülkelere göre dağılımına bakıldığında Almanya 13 şirketle birinci sırada yer alırken, peşinden 9'ar şirketle ABD ve İngiltere geliyor. Türkiye'de altın aramalarında en çok adı geçen ülke olan Kanadalı şirket sayısı ise 8. Kanada'yı 7 şirketle İspanya ve 6'şar şirketle Hollanda ile İtalya takip ediyor. Türkiye'de maden faaliyeti yürütenler arasında Rusya, Azerbaycan, Irak, Malezya, Çin gibi ülkelere de şirketler var.

Yabancılar en fazla ilgiyi altın rezervine gösterirken, bu alanda 12 ilde aramalar sürüyor. Türkiye'de altın işletme ruhsatına sahip 13 firma bulunuyor. Altın aranan illerin başında İzmir, Kütahya, Gümüşhane ve Balıkesir geliyor.

Hammaddeler şirketlerin kontrolünde

Eskiden İngiltere, koloni ve sömürgelerinden temel hammaddeleri çok ucuza sağlıyordu. Şimdilerde İngiltere merkezli çok uluslu şirketler bu üstünlüğe sahip.

Gana'nın kakaosu, Jamaika'nın şekeri, Uganda'nın kahvesi ve Kanada'nın buğdayı. Bu ülkelerin tamamı sözde bağımsızlıktan sonra ekonominin tek bir tarımsal ürüne ya da tek yer altı kaynağına bağımlılığını kıramadılar.

Örneğin, Uluslar topluluğu'na üye ülkelere, petrol, gaz ve kömür gibi enerji hammadde kaynakları tamamen Royal Dutch Shell, British Petroleum, Hanson Trust Enron gibi, hububat gıda maddeleri ziraati ve üretimi ; Archer Daniels Midlandt, Unilever, Grand metropolitan, Cargill, Cadbury Continental, Bunge&Bom, Louis Dreyfus, ADM – Töpfer, Andre, Quaker Oats gibi, petrol gaz kömür gibi enerji hammaddeleri dışında kalan tüm maden kaynakları; Anglo American, Rio Tinto, Barric Gold, Newmont Mining, Brascan Noranda, N.M. Rothschild... gibi, şeker, kakao, kahve ziraati ve üretimi ; Nestle, Tate & Lyle, Cadbury gibi İngiltere merkezli ya da Anglo Amerikan çok uluslu şirketlerin kontrolü altında bulunmaktadır.

Uluslararası madencilik şirketleri, Hedefledikleri ülkelere girerler. Vahşi madencilik yaparak, Yer altı kaynaklarını sömürürler. Aynı zamanda yer üstü zenginliklerini talan ederler.

Arkalarında siyanürün ölümünü,

Yok edilmiş doğayı bırakarak,

Yeni av olan diğer bir ülkeye giderler. Uluslararası şirketlerin döngüsü budur.

1999 yılında Arnavutlukta Adriatic Nickel adında kurulan şirket 2000 yılında European Nickel PLC adını alarak faaliyete devam etmiştir. 2001 yılında şirket faaliyet alanına Türkiye'yi de katmış ve Mart 2002'de Manisa-Turgutlu-Çaldağ nikel madeninin işletme haklarını 3.9 milyon dolara ele geçirmiştir.

Çaldağ Nikel madeni 40-50 milyon ton rezerve sahiptir.

Toplam parasal değeri 6.258 milyar ABD dolarıdır.

Bosphorus şirketinin de Rio Tinto'nun yöntemini uygulayarak, Turgutlu'daki kimi kuruluş ve çevrelere bol miktarda çeşitli yardımlar yaptığı, Ankara'da da hükümet temsilcileri düzeyinde yaptığı çeşitli görüşmeler sırasında bu "teşvik primleri" konusunda bir hayli cömert davrandıkları da biliniyor.

FIRSATLAR ÜLKESİ TÜRKİYE !!!

İlginç bir buluşma ve sohbet

2007 yılı Şubat ayında, bu İngiliz Bosphorus şirketinin Genel Müdürü Simon Purkiss, Ankara'da YASED tarafından düzenlenen "Fırsatlar ülkesi Türkiye" adlı konferansa katılan, verilen akşam yemeğinde de Başbakan Erdoğan ile görüşen 6 yabancı şirket temsilcisinden biriydi.

Başbakan Erdoğan ile olan görüşmesinde, Turgutlu Çaldağ'ndaki maden işletmeleri için destek isteyen Purkiss, yapacakları çalışma hakkında "çevreye zararı olmayan, temiz bir teknoloji" tanımlamasında bulunuyordu. Ama bu tanım, kesinlikle gerçekleri yansıtmıyor.

Dolayısıyla, sorulması gereken soru şu :Bu şirket çevre sağlığı konusunda bir “teminat mektubu” vermiş midir? Yoksa herşeyi “teşvik primleri” ile mi sağladılar?

Aynı konferansta ayrıca şirket yöneticilerinden Sir David Logan da bulunuyordu.Sir David Logan, verilen akşam yemeğinde AB müzakerelerinde Başmüzakereci olarak bilinen Devlet Bakanı Ali Babacan’ın masasında yer alıyordu. AKP Genel Başkan Yardımcısı Reha Denemeç ile uzun süre sohbet eden Logan, daha sonra cebinden çıkardığı kapalı bir zarf içindeki mektubu Devlet Bakanı Ali Babacan’a veriyordu.

Durumu fark eden gazetecilerin ısrarlı sorularına rağmen ne Babacan, ne de Logan mektubun içeriği hakkında hiç bir bilgi vermiyor, onun yerine şirket Genel Müdürü Simon Purkiss, yalnızca “Türkiye’de en büyük ikinci İngiliz yatırımını Çaldağı nikel maden işletmesi olarak gerçekleştirecekleri”ni söylemekle yetiniyordu.

Değerli dostlar,

Ülkemizin siyasi gündemi o kadar yüklü ki çevremizde olan çok önemli olayları bu nedenle gözden geçiriyoruz.Ülkemizi yönetenler dolu olan gündemin yarattığı dikkat dağılması nedeniyle ,çok önemli kararları toplumun dikkatinden kaçırarak alabiliyorlar.özetle hepimiz “cambaza bak” oyununun içinde kaybolup gidiyoruz !!! ”

Demokratikleşme masalı içinde Öğrenim özgürlüğü isteyen Üniversiteli gençler polis tarafından acımasızca dövülerek tutuklanıp 15 yıl hapis isteğiyle yargılanırken,Devlet’e başkaldıran bölücü Kürt gençleri mololotoflu taşlı saldırılarla insanları yakıyorlar.Devlet’e küfür eden bölücü Kürt önderlerinin küfürleri duyulmuyor !!!

Hükümete yakın olanların yolsuzluklarının üstü örtülüyor. Başbakan asrın yolsuzluklarını yapan arkadaşları ve yakınları için soruşturma izini vermiyor. Açılan soruşturmanın önüne engeller çıkartılıyor.

Ses veren ülke aydınları tutuklanıyor.

2 seneye yakın hapiste tutulan sendika başkanı sorgusuz sualsiz tahliye ediliyor.

Kişi halen neyle suçlandığını tam bilmiyor ???

Tahliye edilen konuşmasın , yine tutuklanır diye, başbakan yardımcısı tarafından tehdit ediliyor !!!

Toplum etnisite ve din adına yaratılan siyasetlerle bölünüyor.

Bunca demokrasi !!! içinde ,

Ülkemizin zenginlikleri de durmadan satılıyor.

Bu bölümdeki yazının amacı Macaristan’da meydana gelen ve Tuna nehriyle Ülkemiz denizlerine de taşınacak olan maden kazasının irdelenmesi ve Türkiye’de var olan madencilik kaza olasılıklarıyla talan edilen madenlerimizin durumunu paylaşmak ve bu konuya da dikkatinizi çekebilmektir.

Başkent Budapeşte'nin 160 km güneyindeki Ajkai Alüminyum Rafinerisi'nde meydana gelen kaza sonucu en az 1 milyon metreküp zehirli kırmızı çamur 40 kilometrekarelik bir alana yayıldı, yaşanan atık seli sonucunda 4 kişi öldü ve 120'den fazla kişi yaralandı. Boksit madenlerinde alüminyum elde edilmesi için kullanılan yöntemler nedeniyle yüksek miktarda demir, kadmiyum, kurşun, arsenik ve krom gibi ağır metaller, radyoaktif maddeler ve yüksek PH değerine sahip atıkla kirlenen Marcal Nehri civarında büyük bir çevre felaketi yaşanıyor. Nehirdeki canlı yaşamı sona ererken, uzmanlar akarsu havzasında canlı yaşamının bir daha uzun bir süre boyunca mümkün olamayacağını belirtti.

Konuyla ilgili habere devam edelim ;

08.10.2010

Macaristan'da bir alüminyum fabrikasında atık barajlarının yıkılmasının ardından çevreye yayılan ağır metaller içeren kırmızı çamurun Tuna Nehri'ne ulaştığı bildirildi. Avrupa, tarihindeki en büyük çevre felaketiyle karşı karşıya.

Afetle mücadele ekipleri, kazanın yaşandığı Ajkai ve Kolontar'ı zehirli atıktan arındırma çalışmalarını sürdürüyor. Evlerini terk etmek zorunda kalan bölge sakinleri, geri dönüş konusunda karamsar. 7 bin insanı doğrudan etkileyeceği tahminleri yapılan felaketin ardından 4 ayrı yerleşimden 390 kişi tahliye edildi. Macaristan Çevre Bakanı Zoltan, yaptığı açıklamada, Avrupa Birliği'nden teknik ve finansal destek beklediklerini belirtirken, Ajkai'de yaşananın Macaristan tarihindeki en büyük çevre felaketi olduğunu belirtti.

Alüminyum fabrikası polis ekipleri tarafından aranırken, bütün belgelere el konulduğu belirtildi. Fabrika yetkilileri yaşananların bir kaza olduğunda ısrar ediyor ancak çevreci gruplar daha önce böylesi bir felaketin yaşanabileceği konusunda yetkilileri uyardıklarında ısrarlı.

Budapeşte'nin 400 kilometre batısında bulunan Romanya'daki Mehedinti bölgesinin su yönetimi sorumlusu Adrian Draghici, her türlü duruma hazırlıklı olduklarını duyurdu ve Tuna Nehri'nin Romanya sınırlarına giren sularında kirlilik olduğuna dair en ufak bir sinyal almaları halinde nehri içme suyu kaynağı olarak kullanmayı anında kesebileceklerini

söyledi. Kirlilik Güney Macaristan, Hırvatistan ve Sırbistan'ı dolaştıktan sonra yarın Romanya'ya da ulaşabilir. Öte yandan uzmanlar zehirli atıkların suda seyrelmesi durumunda dahi, atıkların çökelti olarak birikebileceğini ve bunun da daha büyük bir risk anlamına geleceğini belirtiyorlar.

Öte yandan Romanya'nın Baia Mare kentindeki bir altın madeninin siyanür havuzunda da meydana gelen patlama, Macaristan'da yaşanan felaketin çok da beklenmedik olmadığını ortaya koyuyor. Siyanürle altın arayan şirketin havuzunda çökme meydana gelmesiyle Ocak 2000'de Romanya ciddi bir çevre felaketiyle karşı karşıya kalmıştı.

Felaketi durdurmak için yoğun bir çaba sürüyor. Çevreye yayılan 700 bin metreküp atık içeren kırmızı çamurun özellikle Tuna Irmağı boyunca yayılmaması için tonlarca alçı Marcal Nehri'ne dökülüyor.

Zehirli çamur Tuna Nehri'ne karıştı

Macaristan'ın Ajka şehrindeki bir alüminyum fabrikasında 5 gün önce meydana gelen kaza sonucu çevreye yayılan zehirli kırmızı çamurun yol açtığı tehlike, ikinci dalga korkusuyla devam ediyor.

Macaristan'da bir alüminyum fabrikasının kimyasal madde rezervuarını tutan setin çökmesiyle başlayan "kırmızı felaket" Tuna nehrine karıştı. Macaristan Başbakanı Viktor Orban, ikinci büyük tehlikenin kapıda olduğunu açıkladı.

Başbakan Orban, aynı kırmızı çamuru barındıran, fabrikanın 10 numaralı rezervuarının da hasar gördüğünü, çok daha fazla miktarda kimyasal maddenin çevreye yayılabileceği uyarısını yaptı.

Macaristan hükümeti, zehirli kırmızı çamurun Tuna nehrine karışmaması için elinden geleni yaptı ama başarılı olamadı. Kırmızı çamur Tuna nehrine karıştı. Zehirli çamur şu ana kadar Macaristan'da 40 kilometre karelik bir alanı yaşanmaz hale getirdi. Yüzlerce kişi evlerini terk etmek zorunda kaldı. 7 kişi hayatını kaybetti. Çevre uzmanları, zehirli çamurun aktığı bölgede onlarca yıl hayat olmayacağını, insanların o kentlerde yaşamalarının artık imkansız olduğunu belirtiyor.

"Ben kaptan olarak Tuna nehrinde seyir yaptım. (Danube river) Romanya'nın farklı limanlarına gittim. Tuna nehri Almanya'da doğarak 2780 kilometrelik bir yolculuk sonrası Sulina havzasından Karadeniz'e dökülür. Karadeniz'den Tuna'ya girecek olan gemiler Sulina'dan nehre girerek yolculuklarına başlarlar.

Tuna nehrinin 2415 kilometrelik bölümünde gemi seyrüseferi yapılır. İç kısımlarda nehir gemileriyle yapılan bu seferler bazı bölümlerde büyük gemilerin de nehirde sefer yapmasına izin verecek derinlik ve genişliğe sahiptir.

Tuna Nehri Almanya'dan başlayarak Avusturya, Slovakya, Macaristan, Hırvatistan, Sırbistan, Bulgaristan, Romanya, Moldova ve Ukrayna olmak üzere toplam 10 ülkenin

topraklarını katetmektedir.Tuna nehri havzasının yüzölçümü 817.000 km2, uzunluğu 1690 km, eni ise 820 km'dir. Bu hidrografik havzada değişik uzunlukta 120 kadar ırmak ve nehir Tuna'yı beslemektedir.Çevresi değerli tarım arazileriyle çevrilidir.

Bu bilgileri vermek amacım Tuna Nehrinin insan ve doğa açısından önemini belirtebilmektir.Kültür ve turizm açısından da önemli bir akarsudur.Örneğin Viyanalı besteci Oğul Johann Strauss'un ünlü valsı Mavi Tuna, ırmağın bütün dünyada tanınmasına yardımcı olmuştur."

Şimdilerde insanoğlunun hırsı ve güvenlik tedbirlerini göz ardı etmesi,yüksek maliyetli güvenlik yatırımlarından kaçınması nedeniyle Tuna nehri ikinci büyük felaketi yaşıyor.Bu felaket ise Türkiye'yi de doğrudan etkileyen ve ilgilendiren bir felakettir.

Karadeniz'de yüzey akıntıları saat yelkovanının tersinedir.Kuzey Karadeniz kıyılarından boğaza doğru olan akıntılar Tuna nehrinin de debisi ile hızlanarak Marmara Denizine doğru akar.Bunun açıklaması ise,Tuna nehri ile taşınan yoğun metal kirlenmesine sahip olan kıvılcak çamurun önce Karadeniz'i sonra da Marmara Denizini kirletmesidir.Ağır metaller suda hemen çözülmezler ve dibe çökerek yavaş yavaş seyrelirler.Bu süreç içinde özellikle dip canlıları yavaş yavaş zehirlenir.

Karadeniz ve Marmara'da yaşayan tüm deniz canlıları gelecek olan ağır metal kirlenmesinden etkilenerek yaşamlarının sonlanması ve denizden sağlanan besin kaynaklarının da kirli ve zehirli olması sonucunu yaratacaktır.Beslenme zincirinin ucunda olan tüketiciler ,yani bizler de bu yoğun kirlenmeden etkilenmiş olan deniz canlılarını tükettiğimizde zehirlenme sürecinin içine gireceğiz.Ağır metal zehirlenmelerinde vücuda giren zehirli metalleri vücutta biriktiği için, bir süreç sonunda ağır hastalıklarla karşılaşmak bir sürpriz olmamalıdır.

Kazadan sonra sayın Özgür Gürbüz tarafından yazılan bir makaleyi sunuyorum :

Macaristan'daki çevre felaketi Türkiye'yi etkiler mi?

Macaristan'ın Ajka kentinde özel bir şirkete ait alüminyum tesisinde meydana gelen kaza, şimdiden ülkenin en büyük çevre felaketi olarak adlandırılmaya başlandı. Şu ana kadar yedi kişinin hayatını kaybettiği biliniyor. Atık barajının iki setinin yıkıldığı diğerlerinin de yıkılması olasılığından bahsediliyor.

Macar hükümeti, dün akşam şirketin yönetimini kontrolü altına aldı ama bu tehlikeyi önlemekten çok kamuoyunu sakinleştirmeye dönük bir hamleye benziyor. Çünkü 700 bin metreküp civarında toksik atık çoktan bölgeye yayıldı. Tesisin atık barajının toplam kapasitesinin ise 30 milyon ton olduğu belirtiliyor. Tuna nehrine zehirli atıkların ulaşmasını önlemek için de yeni bir set inşa edilmeye çalışılıyor. Kalan setlerin durumunun pek iç açıcı olmadığı düşünülürse zamana karşı bir yarıştan bahsedilebilir. Tuna nehrine akan Raba ırmağında ise şimdiden kimyasal atıkların belirtileri görülüyor.

Türkiye tehlike altında mı?

Gelelim önemli soruya? Macaristan'daki çere felaketi Türkiye'yi etkiler mi veya ne derece etkiler? Çevre ve Orman Bakanlığı 7 Ekim'de yaptığı basın açıklamasında, kazanın Türkiye için bir tehdit oluşturmadığını söyledi. Nedeni bazı matematiksel hesaplara dayanıyor. Bakanlığın yazılı açıklamasında tesisin Tuna nehrine 130 km, Bulgaristan-Romanya sınırına 400 km mesafede olduğu, alınan ilk bilgilere göre atıkların Tuna nehrine ulaşmasının beklenmediği söyleniyor. "İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü ile birlikte önümüzdeki hafta içinde mukayese maksadıyla Karadeniz'de ölçümler yapılacaktır" cümlesine de yer verilen açıklama, "ülkemiz karasuları ve kıyıları için herhangi bir tehlikenin söz konusu olmayacağı öngörülmektedir" vurgusuyla noktalanıyor.

Kanımcı Çevre Bakanlığı asıl tehlikeyi görmezden geliyor. Türkiye'de çevrecileri vatan hainliğiyle suçlayarak, taşlarla sopalarla üzerlerine yürüyerek (Bkz. Bergama), yasaları kalbura çevirerek önü açılan madencilik sektörüyle, birkaç gün önce Macaristan'da, 2000'de Romanya'nın Baia Mare Altın Madeni'nde, 1995'de Güney Afrika'da ve daha onlarca başka yerde meydana gelen benzeri kazalara davetiye çıkarılıyor. Macaristan bize uzak olabilir ama Uşak, Bergama, Kaz dağları, Dersim çok ama çok yakın. Madencilik sektörü, özel sektörün keyfine bırakılır, yasalar, yönetmelikler ve denetim faaliyetleri şirketlerin istekleri doğrultusunda değiştirilir ve uygulanırsa, Macaristan benzeri kazaların Türkiye'de de görülmesi ne yazık ki an meselesidir.

Bileklerimiz ve boyunlarımızı altınla süslemek için aldığımız riskin de bir sınırı olmalı. Maden talebi, gerçek tüketim ihtiyacıyla eşleştirilmez ve bu konuda sınırlamalar getirilmezse; içecek, buğdayı başağı sulayacak temiz su bulamayabiliriz. Bu kazadan Türkiye'nin çıkaracağı en büyük ders, madencilik sektöründeki kontrolü siyanür havuzlarında ördek yüzdüren sektör yetkililerine değil, bağımsız sivil toplum kuruluşlarının da yetkili olduğu platformlara bırakmak olmalıdır. Tabi, çok geç olmadan...

Özgür Gürbüz – 12 Mayıs 2010

Uluslararası madencilik şirketleri özellikle 3. Dünya ülkelerinde veya gelişmekte olan ülkelerde büyük sahaların maden arama ruhsatlarını ekonomik ve siyasi güçlerini kullanarak elde ederler. Maden arama sahalarında buluan milyonlarca ağaç kesilir. Birkaç

futbol sahası büyüklükte ve bazen 1500 metreyi bulan derinlikte çukurlar açarak toprağı alt üst ederler.Çevrede ve maden ocağına ulaşım yolunda bulunan tüm ağaçlar ve doğa yok edilir.Canlılar yok olur.Şirketler buldukları madeni siyanür veya benzeri zehir içeren kimyasallarla işleyerek madeni ayrıştırır. Ayrıştırma sonunda milyonlarca ton siyanürlü veya ağır metal içeren toprak dağları ve çamur havuzları oluşur.

Maden şirketleri için verimli bir maden ocağının ekonomik ömrü yaklaşık 10 sene civarındadır.10 sene sonra uluslararası madencilik şirketi sömürsünü tamamlayarak giderken ardında şunları bırakır ;

**Yok olan doğa ve canlıları.*

**Kesilmiş olan ve sayıları yüzbinlerden milyonlara varan yetişkin ağaçlar.*

**Kirlenmiş,kullanılamaz zehir içeren yer altı ve yer üstü suları.*

**Çevre tarımcılığının-hayvancılığın,turizmin yok olması.*

**Milyon tonlara varan siyanürlü,ağır metalli toprak dağları.*

*Siyanürlü toprak yağmurdan ıslandığında siyanür buharı çıkartarak çevresindeki havayı solunamaz ve toksik duruma getirir.Islanan topraktan süzülen yağmur suları yer üstü/altı sularını kirleterek zehirler ve kullanılamaz duruma getirir.Bu durum yüzyılı aşan sürede temizlenemez ve etkisini sürdürür.

Yukarıdaki durum ne yazık ki Dünya'nın en değerli ekolojik yöresi olan Kazdağları, Madran dağları ve Çaldağında yaşanmaya başlanmıştır.Yabancı maden şirketleri bu alanlarda cirit atarak ağaçları kesmeye ve çukurlar açmaya başlamıştır.

Yazının devamında ülkemizde çalışan uluslararası madencilik şirketleri ile oluşabilecek olan kaza risklerini ve ekonomik kayıplarımızı masaya koyacağız.

Önce 2000 yılında Romanya'da meydana gelmiş olan ve yine Tuna Nehrinde kirlenme yaratan BAİA MARE maden kazasını hatırlayalım ;

Tuna Nehri maden şirketlerinin ihmalinden doğan benzer kirlenmeyi ikinci kez yaşıyor.maden ocaklarındaki zehirli siyanür atıklarının biriktirildiği havuzun çökmesi sonucunda meydana gelen kaza gelişmesi ve sonuçlarıyla uygunsuz yerlerde ve gereken güvenlik sağlama kuralları sağlanmadan yapılan madencilik çalışmalarının yarattığı felaketleri göstermesi yönünden örnek olarak alınmıştır.

BAIA MARE MADEN KAZASI

Genel Durum

30 Ocak 2000 tarihinde, Romanya'nın Baia Mare kenti yakınlarında bulunan ve eski maden kalıntılarını yeniden işlemden geçirerek içindeki altın ve gümüşü ayıran ve yeni bir atık havuzundan biriktiren Aurul S.A. Baia Mare Company'e ait atık havuzu yıkılmış ve 120 ton siyanür ve ağır metaller içeren yaklaşık 100.000 m³ atık su, önce Lapus Nehrine, oradan da Tuna Nehrine ulaşmadan önce, Macaristan'da ki Somes ve Tisza Nehirlerine akmıştır.

Kazaya neden olan madeni işleten, Aurul S.A. şirketinin %50'si Avustralyalı Esmeralda Exploration adlı şirkete, %45'i Romanya hükümetine, yüzde 5'i de Romanyalı özel sektöre aittir. Şirket 1992 yılında kurulmuştur. Şirket özellikle eski ve terkedilmiş bir atık havuzundaki atıkların tekrar işlenerek, altın, gümüş ve diğer değerli metallerin ayrılması ve bu atıkların yerleşim alanı yakınındaki mevcut havuzdan Baia Mare kentine 8 km uzaklıktaki yeni bir alana taşınması amacıyla kurulmuştur.

İşletme yerel nehirlere hiç su bırakmayan "sıfır deşarj" sistemiyle tasarlanmıştır. Eski atık havuzundan kalkan tozların insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratan olumsuz etkiler yaratan ağır metaller içermesi nedeniyle atık maddelerin daha uzağa taşınması kente, AURUL'un sağladığı istihdamın yarattığı ekonomik faydanın yanısıra, çevresel sağlık faydası da sağlamaktaydı. Sonuç olarak işletme, sağladığı çevresel ve ekonomik faydalar ile her yönden olumlu bir görüntü sunmakta idi. Atık havuzunda işletmenin tasarımına uygun olarak altın ayrıştırma işlemi için yüksek düzeyde siyanür içeren su kullanılmakta, daha sonra bu su tekrar çevrime sokularak işleme yeniden eklenmesi gereken siyanür miktarı, dolayısı ile de maliyet düşürülmektedir.

Kazanın Nedenleri

Siyanür sızıntısı 30 Ocak'ta Romanya'nın kuzeybatısındaki Baia Mare altın madenindeki barajın yoğun kar ve yağmur yağışı nedeniyle havuzdaki suyun kritik seviyeye çıkması ve ani ısı değişiklikleri nedeniyle duvarların dayanıklılığını yitirmesiyle meydana gelen yıkılma sonucu siyanür ve bakır gibi birçok ağır metal Tisza nehrine boşalmıştır.

Atık havuzunun duvarları, sürekli olarak dayanıklılık kontrolü altında olmasına rağmen yağışlar sonucunda havuz doluluğunun maksimum seviyenin üzerine çıkması ve böyle bir durum karşısında kullanılmaya tahliye pompaları gibi önlemler bulunmadığı için duvarın yıkılması engellenememiştir.

Kazaya neden olan faktörler kısaca şöyle özetlenebilir:

- *Aurul madenindeki kurulan sistemin özellikle, beklenmedik durumlar karşısında önlem alabilmek konusundaki eksiklikleri ve doğru tasarlanmamış atık işleme tesisleri,*
- *Romanya hükümetinin bu tesislerin yapımına onay vermesi,*
- *Operasyon aşamasında acil durumlar karşısında alınacak önlemler konusundaki eksiklikler,*
- *Barajın yapılması ve işletilmesi sürecinde çalışma izni konusundaki ve denetim konusundaki yetersizlikler,*
- *Bu kusurların olumsuz hava koşulları tarafından tetiklenmesi.*

Baia Mare sızıntısından sonra Tuna Nehrinde yaşayan canlılar öldü

Kazanın Etkileri

Baia Mare kazası, siyanür/bakır karışımından oluşan zehirli kütlenin, Tisza Nehrine karışmasına yol açmıştır. Bu kütle Tisza Nehrini geçerek Tuna Nehrine, oradan da önemli oranda seyrelmiş olarak olsa da Karadeniz'e ulaşmıştır. Tisza Nehrine zehirli karışımın ilk aktığı andaki siyanür oranının, olması gereken üst sınırın 800 kat üstünde olduğu belirlenmiştir. Bu bulaşmanın sonucunda nehir çevresindeki tüm ekosistem mahvolmuş, özellikle nehirdeki canlı yaşamı sona ermiştir. Kazanın çevreye verdiği zararlar ana başlıklar halinde şöyle ifade edilebilir:

→ Kazanın insan sağlığı üzerindeki uzun vadede yaratacağı etkiler henüz tam olarak bilinmemektedir. Kazanın gerçekteştiği aşamaya kimsenin ölmemesi dikkat çekicidir. Bunun bir nedeni sözkonusu ırmaklar civarındaki belediye ve buradan su sağlayan tüm sektörlerin kaza olur olmaz önlem alarak, zehirli atığın karıştığı suyun kullanımının engellenmesidir. Bölge halkına önemli bir süre temiz su dağıtılmıştır.

Ancak, Tisza ekosisteminin toprak ve çökeltilerinin kirleten bu zehirli atıkların uzun vadede etkileri olabilir. Bu nedenle durum sürekli izlenmelidir.

→ Kaza sonrasında kirlenmenin en yoğun olarak yaşandığı bölgelerde yapılan incelemeler, bu bölgede ki plankton, yumuşakça ve suda yaşayan diğer canlıların büyük oranda yok olduğunu göstermiştir. Siyanürün kalıcı olmaması nedeniyle, zehirli kütlelerin geçişinin ardından nehir ekosistemi kendini yenilemeye başlamıştır. Özellikle kazayı takip eden mart ayında meydana gelen sel, yenilenme sürecine yardım etmiştir.

→ Kaza sonrasında yaşanan balık ölümleri beklide zehrin etkisini en açık gösteren olaydır. Macar yetkilileri toplam 1240 ton balık öldüğünü belirtmişlerdir. Tüm balık çeşitleri zehirden etkilenmekle birlikte, bitkilerle beslenen balıkların daha fazla zarar gördüğü belirlenmiştir. Bu türdeki birkaç balık çeşidinin türü yok olmuş, diğer balık türlerinin neslinin devam ettiği belirlenmiştir.

→ Kaza sırasında nehrin büyük bölümünün buzlarla kaplı olması nedeniyle, zehirli kütlelerin üst ekosisteme fazla temas etmeden yer altına sızması özellikle kuş ve memeli türlerinin etkilenmesini engellemiştir. Ancak bu türlerin besin zincirinden nasıl etkilendikleri uzun vadede gözlenmelidir.

→ Kazanın çevre üzerindeki en önemli etkilerinin orta vadede ortaya çıkacağı düşünölmektedir. Bunun nedeni ağır metallerin çevrede kalıcı olması ve canlıların vücudunda kalıcı olmasıdır. Dolayısı ile bu zehirli atıkların düşük konsantrasyonları bile insan sağlığı açısından tehlike oluşturmaktadır.

→ Meydana gelen kazanın sosyo-ekonomik etkileri de göz ardı edilemeyecek düzeydedir. Kazanın ilk ekonomik etkileri, Romanya, Macaristan ve Yugoslavya Federal Cumhuriyeti yurttaşlarının zaten yaşadıkları ekonomik yoksunluklara bir darbe olmuştur. Özellikle madencilik sektöründeki istihdamın özellikle uzun vadeli olarak düşmesinin beklenmesi, balıkçılık sektöründe ani ve yüksek oranda yaşanan kayıp, hem iç hem de dış turizmde önemli düşüşler, kaza sonrası tedbir almak için yapılan harcamalar ve bu bölgede uzun vadede yapılması beklenen sanayi yatırımlarının askıya alınması en önemli etkiler olmuştur.

KAZA SONRASI ALINAN ÖNLEMLER VE ÇEVRE BİLİNCİNİN GELİŞMESİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Baia Mare Kazası, Avrupa'nın Çernobil'den sonra yaşadığı en büyük çevre felaketi olarak değerlendirilmektedir. Kazanın meydana geldiği madenin işletmesini daha öncede belirtildiği gibi, %50'si Avustralyalı Esmeralda Exploration adlı şirkete, %45'i Romanya hükümetine, yüzde 5'i de Romanyalı özel sektöre ait olan Aurul S.A. şirketi yapmaktadır.

Kaza sonrasında işletme düzeyinde ve uluslararası düzeyde, kazaya dikkat çekilmiş ve sorunları çözmek ve benzer kazaların tekrara yaşanmasını önlemek için çalışmalar yapılmıştır.

Aurul Şirketinin Kaza Sonrası Yaptıkları

Aurul şirketi, siyanür felaketinin doğurduğu tüm finansal sorumluluğunu karşılamayı kabul etmiştir. Aurul şirketi kazadan sonra, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından hazırlanan Code on International Cyanide Management adlı anlaşmayı imzalamıştır. Bu anlaşma, Romanya Hükümeti ve baskı gruplarının önerilerini hayata geçirmeye yöneliktir. Ana başlıkları şunlardır:

→ Çok sayıda teknik ve çevreci güvenlik görevlisinin sağlanması,

→ Romanya halkının zararlarının tazmin edilmesi ve kazanın neden olduğu sorunların çözülmesi,

→ Öncelikle zarar gören barajın tamiri ve gelecekte sözkonusu olabilecek çevre ile ilgili sorunların çözümü için kullanılmak üzere belirli bir fon ayrılması.

Ayrıca kazanın Romanya dışında Macaristan ve Yugoslavya gibi ülkeleri de etkilemesi ve Romanya Hükümetinin Aurul Şirketinin büyük ortaklarından birisi olması, Romanya'yı bu ülkelere karşı da sorumlu duruma düşürmüştür. Romanya ise bu kazanın tüm sorumluluğu üzerine aldığını açıklamıştır. Bu, hem çevreyi kirleten eski-komünist ülke imajından uzaklaşmak için, hem de AB'ne entegrasyon için zorunlu olmasından dolayı yapması gereken bir harekettir. AB, Romanya hükümetinin bu olumlu yaklaşımını değerlendirmiş ve zararların giderilmesi için ülkeye fon aktarımında bulunmuştur. Romanya'nın bu olumlu yaklaşımının nedeni AB'e entegrasyon sürecinin getirdiği zorunluluklar olsa bile, çevre konusunda yasal nedenlerle bile olsa bilinç kazanıldığının göstergesidir.

Esmeralda Exploration Limited'in yöneticileri, Aurul Şirketinin yıkılan barajın tekrardan tamir edilmesi ve faaliyete geçmesi yönünde hem hükümetten, hem çevre kuruluşlarından hem de yerel yönetimlerden destek aldıklarını, kaza sırasında görev yapan yöneticilerin yerlerine yenilerinin getirilerek ve çevre konusunda çok daha fazla bilinçlenerek 13 Haziran 200 tarihinden itibaren tekrar işletmeye çalıştırmaya başlayacaklarını açıklamışlardır. Yeniden çalışmaya başlama nedenlerini şöyle sıralamışlardır:

→ Aurul Projesi en başta atıkların dönüştürülmesi amacıyla başlatılmıştır ve çevreye katkı amacı vardır. Bu görevinin tamamlaması ihtiyacı vardır.

→ Bu kazanın ardından şirket, faaliyetlerini askıya almak yada tamamen durdurmak yerine, çevre ile ilgili konularda pro-aktif bir yönetim anlayışı ile faaliyetlerine devam etmesi gerekmektedir.

→ Baia Mare halkının, Aurul şirketinin çalışmalarına devam etmesi yönünde beklentisi vardır.

→ İşletme tekrar faaliyete geçmeden önce, otoritelerin belirlediği, gerekli olan tüm düzenlemeler yapılmış ve koşullar oluşturulmuştur.

Uluslararası ve Ulusal Düzeyinde Etkileri

Her zaman için oldukça tehlikeli olduğu bilinen siyanürle altın arama faaliyetinin, ne gibi sorunlara yol açabileceği Romanya'da meydana gelen bu kaza ile görülmüştür. Bu kaza uluslararası ve ulusal topluluklar için önemli bir uyarıcı olmuştur. Kaza Hem Romanya Hükümetinin hem de üyelik sürecinde olduğu AB'nin uygulamalarını gözden geçirmeleri konusunda olumlu etkide bulunmuştur. Yapılan çalışma ile, Özellikle kazaların önlenmesi, çevreye zarar vermeme konusunda sorumluluk ve bilinç eksikliği ve çevre sorumluluğunu dikkate alan yatırımların eksikliği konularında yasalar ve uygulamalarda eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. AB bu sorunların giderilmesine yönelik çalışmalar yapmaya başlamıştır.

Mayıs 2000'de "Dünya Su Günü"nde yapılan 2.Dünya Su Konferansında 115 ülke temsilcisi bir araya gelmiştir. Greenpeace, ülke temsilcilerinden su ile ilgili minimum standartların belirlenmesini, yüksek korumaya ihtiyacı olan alanlarda maden çalışmalarının yapılmasının yasaklanmasını ve maden şirketlerinin sorumluluklarının arttırılmasını talep etmiştir.

Daha öncede benzer nedenlerle kirlenmeye maruz kalan ancak en ağır darbeyi Baia Mare kazasında alan Tisza Nehrin'deki kirlilik, tüm dünyanın dikkatini bu bölgeye çekmiştir. Bu 2. Dünya Su Konferansının ardından, AB'de su kaynaklarının korunması konusuna ilişkin olarak, 1-3 Haziran 2000 tarihinde Budapeşte'de "21.yy'da Su Kaynaklarının Yönetimi" adında uluslar arası bir konferans gerçekleştirilmiştir. Bu konferansta su kaynaklarının ve nehir sularının korunmasına yönelik kararlar alınmış, sorunlu bölgelerde sorunların çözülmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

SONUÇ

İnsanoğlu artık doğanın kaynaklarını, kendi lüks ihtiyaçlarını karşılamak için bilinçsizce tahrip etmektedir. Bu bilinçsiz tüketime ancak büyük felaketler olduğunda ve insanın tüylerini ürperten manzaralar ortaya çıktığında dikkat çekilmektedir. Baia Mare kazası sonucunda ortaya çıkan tabloda insanoğlunun çevreyi ne kadar acımasızca yok ettiğini oldukça açık gösteren bir tablodur. Binlerce balık ölüsünün toplanması ve aynı akıbetle insanların karşı karşıya kalabileceğinin görülmesi, insanları, şirketleri ve uluslar arası düzeydeki oluşumları bir kez daha çevre konusunda daha duyarlı olmaya sevk etmiştir. Ancak insanların vazgeçemediği altının bulunması için siyanür kullanımı dünyanın her tarafında devam etmekte, bu yöntemi kullanmayanlar eleştirilmektedir.

DÜNYADA OLAN MADEN KAZALARI

Türkiye'nin nerede ise yarısının maden arama ruhsatlarını ellerinde bulunduran Uluslararası şirketlerin maden arama bölgelerinde yaratabilecekleri tehlikeleri daha iyi anlayabilmek için Dünya'da olmuş belli başlı maden kazalarını ve yarattığı sonuçları da bilmek gerek ;

KIBRIS: LEFKE

1974 yılına kadar Cyprus Mines Corp.(CMC) tarafından işletilen madende bugüne binlerce dönümlük ölü toprak ve çevresinde bulunan zehirli bir göl kalmıştır.CMC Kıbrıs'ı terk ettikten sonra maden sahasında rezervuar çukurlarından yayılan ve çevredeki ekosistemi öldürücü yoğunlukta siyanür karışmış çamur vardır.Bu siyanürlü çamur yayılarak denize kadar gitmiş ve ayrıca CMC gizlice sahilden açığa yaklaşık 1000 metrelik bir deşarj borusu döşeyerek zehirli atıklarını buradan denize tahliye etmiştir.

Bu durum CMC'nin adayı terk etmesinden sonra yörede balıkçılık yapan teknelerin ağlarına borunu takılmasıyla ortaya çıkmıştır. Halen yağmur sularıyla denize akan ağır metal ve siyanürle kirlenmiş atıklar sahilde 2 km uzunluğunda ve 600 metre genişliğinde bir alanı kirletmeye ve buradaki deniz canlılarını öldürmeye devam etmektedir. Yörede bulunan içme sularının tahlili yapıldığında çok yüksek dozde siyanür bulunmuştur.

Yağan yağmurlarla birlikte yer altı sularına karışan siyanür halen toprağı ve suları kirletmektedir.buralardan akan yağmur sularının biriktiğı çukurlar ise Lefke'nin içme suyu kaynaklarına çok yakındır.CMC depolama havzalarında yaklaşık 3 milyon ton atık olup,bu atıklar demir,bakır,sülfür tuzu ve 30 bin ton siyanür içermektedir.yaz mavisiminde hava sıcaklığı 40-45 C dereceye ulaştığında atıklarda bulunan %30-35 oranındaki sülfür yanmaya başlayarak zehirli gaz çıkartmaya başlamaktadır.

Madeni işleten şirket önce AMACO daha sonra AMAX'la birleşti.

Türkiye'de maden çıkartmaya gelen tüm uluslararası şirketler,ayarladıkları akademisyenler, gazeteciler eliyle cici medya programları yaparak ve ismarlama yazılarla kamuoyunu yanıltmak için gayret gösteriyorlar.Maden çıkartmanın çevreye olan etkilerini anlamak için Romanya Baia mare ve Macaristan Ajkai Alüminyum Rafinerisi'nde yeni meydan gelmiş olan ağır metal atık içeren 1 milyon metreküp kırmızı çamurun çevreye yayılarak Tuna nehrine de kavuşmuş olmasına ve Kıbrıs Lefke'de yaşanmış olan CMC şirketinin ardında çok yoğun bir kirlenme bırakarak kaçıp gitmesi başta ülkemizde VAHŞİ

MADENCİLİĞE izin veren AKP hükümeti ve başbakan Erdoğan olmak üzere bizlere bir örnek ve uyarı olmalıdır.

1914 Senesinde Lefke'de açılmış olan CMC maden şirketi adaya yapılmış olan 1974 askeri hareketini bahane ederek adadan apar-topar ayrılmış ve kaçarcasına gitmiştir.

Kıbrıs Lefke'de yaşanmakta olan öldürücül kirlenmeyi Lefke Çevre ve Tanıtma Derneği'nin 22 Mart 2006 tarihli ABD hükümetine yazılmış olan mektubundan ve Haziran 2002 tarihli duyurusundan sunuyorum ;

22.03.2006

Sayın ilgili,

Amerikan yasaları çerçevesinde kurulan ve 1914 yılından 1975 yılına kadar Kıbrısta maden çıkarma ve işletme faaliyetinde bulunan ve bir Amerikan şirketi olan CMC(Kıbrıs maden şirketi) 1974 barış hareketinden sonra silahlı kuvvetlerin ada üzerindeki varlığını bahane ederek ama aslında azalan ve kendisi için rantabil olmayan maden rezervlerinden dolayı adayı arkasında 5 millik bir alanı etkileyen 50 milyon tona yakın zehirli atık ,denizimizi ve gidebileceği heryeri yağmur suları ile birlikte akışa geçip oraları kıvıla boyayan dönümlerce genişlikte atık havuzları, piritli ve siyanürlü dağ şeklini almış tepeler ,içme ve kullanma suyuna karışan ağır metaller bırakarak terketmiştir.

Uzunca bir süredir adadan ayrılmayı fırsat bekleyen ve bu fırsattı da barış hareketi ile yakalayan cmc şirketinin kıbrıs adasının batısında Lefke bölgesinde ve Güneyde fugassa bölgesinde bıraktığı atıklar kontrolsuz bir şekilde havamızı suyumuzu ve toprağımızı kirletmeye devam ediyor.

Yerleşim ve üretim alanları ile içiçe geçmiş olan bu kirli alanlar ne yazık ki topraktaki ve sudaki ağır metal konsantrasyonun artmasına sebebiyet verdiği gibi kanser başta olmak üzere ağır metal ve havayı kirleterek insanları etkileyen kükürtlü birleşikler ile de birtakım hastalıklarında çoğalmasına sebebiyet vermektedir.

Dünyanın en büyük çevre sorunu olarak kabul edilmesi gereken Gemikonağı CMC atıkları her şeyden önce hukuksal bir sorundur. Konu mutlaka uluslar arası düzeyde hukuk kurullarına taşınmak durumundadır. Her ne kadar Kıbrıs yayın organları tarafından başlatılan bu çalışmalar Lefke'ye özgün çalışmalar olsa da, konu uluslararasıdır.

Konu, Türkiye, İsrail, Mısır, Lübnan, Yunanistan ve İtalya gibi Doğu Akdeniz ülkeleriyle, Orta Akdeniz ülkelerini tehlike altına almaktadır.

Burada önemli bir konu, insanı ilgilendiren bir olaya siyasal, politik yada şekilci yaklaşmamak sorumluluğudur. Çünkü sorun, Lefke yada Kıbrıs Adası'nın değil, Amerika'dan başlayarak çok uluslu şirketlerin sorunudur. Türk Araştırmacılar grubundan önce yapılan çalışmalarla saptanmıştır ki; arsenik baryum gibi ağır metal birikimi Doğu Akdeniz'de önemli bir sorunu oluşturmaktadır. Alanda riziko analizi yapılmadan, orada

tarım yapılmamalıdır, su kullanılmamalıdır, hayvan otlatılmamalıdır ve en önemlisi de dolaşılmamalıdır.

Bu konudaki uluslararası sözleşmelerde gözardı edilmemeli ve uluslararası çevre ile ilgili sözleşmelere imza koyan devletlerinde sorumluluklarını yerine getirme konusunda dikkatleri çekilmelidir.Sorunun çözümünde rol almamak sorumlular kadar çözümde görev almayanlarıda sorumlu konumuna düşürmektedir.Çevre konusundaki uluslararası sözleşmeler ve anayasal haklar kirleten temizler uluslararası prensibine dayanarak ve aşağıdaki ilgili maddeler ve görüşler ışığında da sözkonusu kirliliğin temizlenmesi konusunda yasal haklarımızı kullanma hakkınıda vermektedir.

Yaklaşık 11 senedir bu konuda sürdürdüğümüz haklı mücadelemiz gün geçtikçe daha elzem bir hal almakta ve süratle müdahale edilmemesi halinde ne Lefkede, ne Kıbrısta ne de Akdenizde kıyısı olan ülkelerde kirlenmemiş bir yer kalmayacağı ortadadır.

Ne yazıkki yıllarca yaptığımız uyarılara rağmen yalnızca CMC alanı üzerindeki tonlarca demirbaş ve malzemeyi bir çırpıda temizleyen hükümetler bölgenin bu atıklardan temizlenmesi için yeterli çabayı sarfetmemişlerdir.

Konu gerek Kuzeyde ,Güneyde ve Kıbrıs adası dışında da birçok kez gündeme getirilmiş,günlerce görsel ve yazılı basında irdelenmiştir.Lefke Çevre ve Tanıtma Derneği olarak Amerikalılara ait olan Kıbrıs maden şirketinin (CMC)çevreye ,insanlara ve tüm canlılara telafisi mümkün olmayacak bu zararları durdurmada kirliliği temizlemeye ikna etmek için en üst düzeyde çalışmalar yapmaktadır.

Kentleşen dünyada insan yerleşimlerinin düzenlenmesini destekleyen dünya çapında bu global hareketin bir parçası olarak NGO ve GBO nun küresel yayınlarıyla elele vererek bu çevre bozulmasına başkaldırabileceğimize inanıyoruz.

Bir kez de sizlerden de aynı duyarlılığı gösterip insanın yaşam hakkına saygı için dünyamızı bu şekilde kirletenlere karşı duyarlılığınızı gösterip, teşhir edip onları medya gücünüzle göreve çağırmanızı bekler dünyamızı yaşanılabilir idame ettirmek için bizlere destek olmanızı bekleriz.

Geleceğimiz çocuklarımıza kirlenmiş bir dünya bırakmak bizleri tarih önünde sorgulayacaktır.Dünyadaki son ağaç kesildiğinde ,son nehir kurduğunda,son balık öldüğünde bazı şeylere paranın yetmediğini anlayacağız.

Son ağacın kesilmemesi,son nehrin kurumaması,son balığın ölmemesi ümidi ile.Şahsınızın göstereceği ilgi ve duyarlılık sorunun çözümüne en büyük katkıyı koyacağı inancıyla müsbet gelişmeleri bekler saygılar sunarız.

Yardımaınıza ihtiyacımız var hemen şimdi.

Hakan Oran

Başkan

Lefke Çevre ve Tanıtma Derneği

Felaket

SONUNDA PATLADI...

Gemikonağı'nda Cyprus Mines Corperation (CMC) maden tesisleri içerisinde yer alan havuzlardan bir tanesi patladı ve içerisinde kimyasal madde içeren sular denize ve çevreye akmaya başladı.

DENİZ KAHVERENGİ... Gemikonağı'nda daha çok yağışlı havalarda kirlenen deniz, bu kez patlama sonrası kirlendi. Masmavi deniz, renk değiştirerek kahverengi oldu. İki yerden patlayan havuzun çevresindeki yeşil arazi de kahverengiye boyandı

BÖLGEDE SEBZE ÜRETİLİYOR... Havuzların hemen yanında bulunan su motorları felaketin boyutlarını artırıyor. CMC tesislerinin yakınında sulu tarım yapılıyor ve kimyasal madde içeren sularla üretilen sebzeler sofralarımıza geliyor

İNSAN VE ÇEVRE TEHLİKEDE...Güzelyurt ve Lefke yöresinde yetkililerin böylesine önemli bir konuya ilgisiz kalması ve yıllardır önlem almaması sonucunda hem bölgedeki çevre, hem de insan sağlığı tehlike altına girdi

ÖNLEMLER HAYATA GEÇMELİ... Lefke Çevre Tanıtma Derneği Başkanı Atilla Karaderi, CMC konusunda bugüne kadar önlem almayan yetkilileri görev yapmaya çağırarak, bölgede kısa vadeli yapılması gereken 6 maddelik önlemleri sıraladı

Ali CANSU'nun haberi

Gemikonağı'nda Cyprus Mines Corperation (CMC) maden tesisleri içerisinde yer alan havuzlar patladı ve içerisindeki kimyasal madde içeren sular, denize ve çevreye akmaya başladı.

Uyuyan dev sonunda uyandı ve yalnız bölge değil, Akdeniz kıyılarında sahili olan ülkeler de korkunç bir felaket ile karşı karşıya kaldı. Bilim adamlarının "doğanın yok olduğu yer"

olarak nitelediği tesislerde, önlem alınmaması felaketin doğmasında en önemli faktör oldu.

Lefke Çevre ve Tanıtma Derneği ile bilim adamlarının yetkililere önlem almaları için yıllarca yaptıkları çağrılar sonuçsuz kalınca, sonunda olan oldu ve dün havuzlardan bir tanesi kimyasal reaksiyon yaparak patladı. Patlama sonrasında içerisinde kimyasal madde içeren sular havuzdan dışarıya doğru boşalmaya başladı.

Genelde yağışlı havalarda denizin kirlendiği Gemikonağı'nda patlama sonrası, masmavi deniz renk değiştirerek kahverengi oldu. Öte yandan, iki yerden patlayan havuzun çevresindeki arazi de kahverengiye boyanmış durumda.

Yemyeşil doğanın renginin kırmızıdan yeşile, kahverengiden sarıya döndüğü CMC'de yaşam ölmüş durumda. Havuzlar içerisindeki kimyasal reaksiyon ise giderek artıyor. Diğer havuzların bu reaksiyona ne kadar dayanacağı ise bilinmiyor.

Gökkuşuğu gibi her rengin hakim olduğu ve doğanın yavaş yavaş yok olduğu bu ortamın hemen yanında ise sulu ziraat ile hayvan beslenmesi, insan sağlığının ne kadar tehlike altında olduğunu da ortaya koyuyor.

Kanserin en fazla görüldüğü bölge olarak belirtilen Güzelyurt ve Lefke yöresinde yetkililerin böylesine önemli bir konuya ilgisiz kalması ve önlem almaması olayın hem çevre hem de insan sağlığı açısından yarattığı tehlikeli unsurları gözler önüne seriyor.

Yetkililer uyarılmıştı

Lefke Çevre ve Tanıtma Derneği ile bilim adamları, tesislerin içerisinde yer alan ağır metaller ve maden atıklarından kaynaklanan kirliliğin önlem alınmaması durumunda hem insanlar hem de doğal denge açısından büyük bir tehlike oluşturduğu konusunda yetkilileri uyarılmıştı.

Türkiye ve Avrupa'dan CMC'ye çeşitli zamanlarda gelen bilim adamları, CMC'de evrensel bir felaket görüntüsü olduğunu belirterek, "Adeta yaşamın olmadığı bir gezegendeyiz. Bu alanda yaşamsal kontrol yapılması gerekir. Alanın çevresinin tellenmesi ve buraya her türlü canlı giriş-çıkışının yasaklanması gerekir. Önlem alınmazsa doğal denge bozulur. Tedbir alınmadığı takdirde olay çok ciddi boyutlara ulaşacak" diye uyarılmıştı.

Bilim adamları ayrıca, "Ağır metallerin en kötü tarafı 10-15 yıl sonra ortaya çıkmasıdır. Herkes burada biraz asit yiyor ama farkında bile değil. İçeriden çalışan bu kimyasal yapı dışı patlamıştır. Yani canlılığı sürüyor, kimyasal reaksiyon da devam ediyor. En erken bir zamanda önlem alınması gerekir" demişti.

Ancak, aradan yıllar geçmesine rağmen yetkililer konuya duyarlılık göstermedi ve olayın bugünkü aşamaya gelmesine en büyük etken oldu.

"İnsan girişi yasaklanmalı"

Bilim adamları, CMC çevresinde yaşamsal kontrol yapılması gerektiğini belirtmiş ve alanın çevresinin tellenmesi ve buraya her türlü canlı giriş-çıkışının yasaklanması gerektiği yönünde yetkilileri uyarılmıştı.

Ancak tüm bu uyarılara kulak tıkayan ve olayın ciddi boyutunu tahmin edemeyen yetkililerin, bugünkü duruma gelindikten sonra ne yapacağı merak konusu.

Kimyasal maddeler soframızda

CMC tesislerinin yakınında sulu tarım yapılıyor ve buradan çıkan sebzeler sofralarımıza geliyor.

Yeraltından reaksiyona devam eden ve sızıntı yaparak su kuyularına da sızan kimyasal sular daha sonra su kuyusundan motor yardımıyla her türlü sebzenin yetiştiği tarlalara ulaşıyor. Buradan da soframıza ve midemize iniyor.

KIBRIS muhabirinin CMC'de bulunduğu saatlerde bölgeye gelen bir toptancı, havuzların yakınında üretilmiş ve kasalara yüklü olarak hazırlanmış sebzeleri aldı.

Sebzeler arasında yüründüğünde, köklerindeki toprağın havuzların toprağının rengini almış olduğu ve yapraklarının kükürttten veya çevredeki kimyasal reaksiyondan erimiş olduğu görülüyor.

Öte yandan, CMC tesislerinin çevresinde beslenen hayvanlar, buradan ot yiyor ve daha sonra kesilen bu hayvanların etleri de buzdolabımıza giriyor.CMC'deki tablo, ülkemizde insana ve çevreye ne kadar değer verildiğini ortaya çıkarıyor.

Kimyasal variller hâlâ duruyor

Tesisler içerisinde yer alan K-santat denilen 150 adet kanserojen madde içeren varillerin tüm uyarılara rağmen yerlerinde durduğu ve hiçbir önlem alınmadığı görüldü.Varillerin, güneş görmemesi ve kapalı yerde olması gerekirken üstünü kapatan demir çatının kaldırılması, olayın boyutunu daha da büyüttü.

Bilim adamları, varillerin hemen beton içerisinde konup koruma altına alınması gerektiğini söylemesine ve yetkilileri defalarca uyarmasına rağmen hiçbir şey yapılmadı.

Karaderi: Bekleyecek zaman kalmadı

Lefke Çevre Tanıtma Derneği Başkanı Atilla Karaderi, CMC konusunda bugüne kadar önlem almayan yetkilileri görev yapmaya çağırıyor.

Atilla Karaderi şu uyarılarda bulundu:

“Derneğimiz, son yapmış olduğu gözlem ve araştırmalarda Gemikonağı'ndaki atık havuzlarda dipten, patlaklara rastlamıştır. Bir pınarı andıran bu asit dolu sular dereye, oradan da denize ulaştığı tespit edilmiştir. Peki bütün bunlar ne anlama gelmektedir?

Beş yıldır, derneğimiz bu konuyu bilimsel bir şekilde ele almış, ortaya veriler koymuştur. Geçen yıl 20 bildirinin sunulduğu uluslararası boyutta çevre konferansı düzenlenmiştir. Türkiye'nin seçkin üniversitelerinden, seçkin hocalar bu alanlarda incelemelerde bulunmuş, uyarılar yapmışlardır. Alınması gerekli kısa ve uzun vadeli önlemler ortaya koymuşlardır. Yapılan son gözlemler hocalarımızın ve bulgularının ne kadar doğru ve haklı olduklarını göstermektedir. Anlaşılan odur ki, bundan böyle sadece kışın değil yazın da akan deremiz ve kırmızı denizimiz olacaktır...

Naci Kaptan,
12 Ekim 2010

devam edecek

KAYNAKÇALAR

<http://ozgurgurbuz.blogspot.com/2010/10/macaristandaki-cevre-felaketi-turkiyeyi.html>

http://www.metalurji.org.tr/dergi/dergi142/d142_3338.pdf

<http://www.yg.yenicaggazetesi.com.tr/habergoster.php?haber=35973>

[www.hurriyetport.com/Ramazan Guntay](http://www.hurriyetport.com/Ramazan_Guntay)

<http://metinsert.tr.gg/Caldag-h-dan-yukselen-ses.htm>

<http://www.turkishforum.com.tr/tr/content/2009/08/04/manisa-cal-dagindaki-doga-katliami/>

www.cypnet.co.uk/.../lefke/lefke-web/cmc1.htm

www.kibris.net/.../lefkectd/haziran_2002.htm

www.kibris.net/.../lefkectd/sicak_haber.htm

[status draft]

[nogallery]

[geotag on]

[publicize off|twitter|facebook]

[category istihbarat]

[tags MADENLER DOSYASI, EMPERYALİZM, AĞA, ULUSLARARASI, MADEN, ŞİRKET, ÜLKE, TEHLİKE]